

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/17/2024
Identifikačné číslo spisu: 1209217703
Dátum vydania rozhodnutia: 28.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1209217703.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Finančné a investičné družstvo, Grösslingova 58, Bratislava, IČO: 45 876 657, zastúpeného JUDr. Radoslavom Olijášom, advokátom, Záhradnícka 36, Bratislava, IČO: 30 795 508, proti žalovanému Slovenská správa ciest, Miletičova 19, Bratislava, IČO: 00 003 328, o zaplatenie 873 505,84 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 22Cb/101/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. júla 2018, č. k. 3Cob/139/2017-595, v štádiu konania o námietke zaujatosti uplatnenej žalobcom v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/19/2024 voči sudkyňiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Beate Miničovej, JUDr. Ivane Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej, takto

rozhodol:

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Beata Miničová, JUDr. Ivana Izakovičová a Mgr. Soňa Pekarčíková n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania vecí v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/19/2024.

Odôvodnenie

1. Dňa 22.05.2024 (riadaca) predsedníčka senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „NS SR“), JUDr. Beata Miničová, konajúca vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, v súlade s ustanovením § 54 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“), v spojení s článkom XVIII ods. 4 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2024 (Spr 1885/2023) v aktuálnom znení, vo vzťahu k námietke zaujatosti uplatnenej žalobcom proti sudkyňiam najvyššieho súdu, JUDr. Beate Miničovej, JUDr. Ivane Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej (ďalej tiež „námietané sudkyne“), vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, predložila spis a vydala pokyn na pridelenie vecí náhodným výberom inému senátu najvyššieho súdu. Vec bola takto (prostredníctvom technických prostriedkov - elektronickej podateľne najvyššieho súdu) pridelená na vybavenie senátu najvyššieho súdu 5O/5Ndob, a to pod sp. zn. 5Ndob/17/2024, s predložením spisu dňa 23.05.2024.

2. Senát najvyššieho súdu rozhodujúci vo veci sp. zn. 5Ndob/17/2024 o žalobcom vznesenej námietke zaujatosti uvedených sudkýň najvyššieho súdu, tvoriacich senát (2O), ktorý má konať a rozhodnúť v dovolacej veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, sa v potrebnom rozsahu oboznámil s predloženým spisovým materiálom. Vyplyva z neho, že v dovolacom konaní sp. zn. 2Obdo/19/2024 uplatnil žalobca v podaní zo 17.05.2024 námietku zaujatosti voči celému dovolaciemu senátu v zložení predsedníčka senátu JUDr. Beata Miničová a členky senátu JUDr. Ivana Izakovičová a Mgr. Soňa Pekarčíková. Toto podanie žalobcu, elektronicky podané dňa 17.05.2024, označené ako Námietka zaujatosti podľa § 52 a nasl. C.s.p. voči celému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodujúcemu vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, došlo najvyššiemu súdu dňa 20.05.2024.

3. V odôvodnení svojej námietky zaujatosti žalobca opísal stav v konaní sp. zn. 2Obdo/19/2024 po podaní dovolania žalovaného, pričom podrobne poukázal na súvislosť podania námietky zaujatosti s predchádzajúcimi rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), ktorých predmetom bol skorší postup, resp. rozhodnutia namietaného dovolacieho senátu (namietaných sudkýň) v predmetnom spore. Uviedol, že v konaní pred súdmi oboch nižších inšancií bol ako žalujúca strana úspešný, nie však už v dovolacom konaní, pričom dovolací senát v namietanom zložení opakovane vyhovel protistrane, a to napriek zrušujúcim rozhodnutiam ústavného súdu, ktorý rozhodol o dôvodnosti ústavných sťažností žalobcu proti rozhodnutiam namietaného senátu najvyššieho súdu v danom dovolacom konaní. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie a závery ústavného súdu v náleze z 30.09.2021, č. k. II. ÚS 291/2021-48, ktorým bolo v predmetnom dovolacom konaní zrušené kasačné uznesenie najvyššieho súdu z 24.09.2020, sp. zn. 2Obdo/26/2019, na Nález zo 14.02.2023, č. k. IV. ÚS 664/2022-35, ktorým boli konštatované prietahy v dovolacom konaní a na nález z 10.04.2024, č. k. III. ÚS 613/2023-61, ktorým bolo v predmetnom dovolacom konaní zrušené v poradí druhé kasačné uznesenie najvyššieho súdu z 03.10.2022, sp. zn. 2Obdo/101/2021.

4. Žalobca poukázal na doterajšiu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, podľa ktorej pod obsah práva na nestranný súd je potrebné zahrnúť požiadavku, aby voči stranám bolo postupované nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nebolo nadržované a aby boli objektívne posúdené všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci (II. ÚS 71/97), taktiež poukázal na tzv. teóriu zdania nezaujatosti vyplývajúcu z judikatúry EStP. Podľa žalobcu sú „v prípade namietaného senátu najvyššieho súdu dané zákonné dôvody na jeho vylúčenie pre jeho pomer k veci a žalobcovi (§ 49 ods. 1 C.s.p.) a namietaný senát sa objektívne nejaví ako nezaujatý“. K tomuto svojmu tvrdeniu žalobca zhrnul svoju argumentáciu do štyroch dôvodov, ktoré majú spočívať i/ v existencii a dôvodoch vyššie uvedených náleзов ústavného súdu, opakovane zrušujúcich kasačné rozhodnutia namietaného dovolacieho senátu v danej veci (II. ÚS 291/2021, III. 613/2023), ii/ v existencii prietahov v dovolacom konaní konštatovaných ústavným súdom (IV. ÚS 664/2022), iii/ v tom, že predsedníčka namietaného senátu vo svojich vyjadreniach k ústavným sťažnostiam „vytrvalo označovala ústavné sťažnosti za neopodstatnené a dopĺňala nové argumenty majúce za účel preukazovať neopodstatnenosť ústavných sťažností“, iv/ v tom, že „zrejme - v relatívne dlhých dejinách - najvyššieho súdu takáto vec nemá obdobu“, keď v konaní o jedinom dovolaní „musel zjednávať nápravu ústavný súd až tromi nálezmi“. Podľa žalobcu „(v)ýnimočnosť tejto námietky zaujatosti je daná tým, že v jednej a tej istej dovolacej veci tri nálezy ústavného súdu konštatovali porušenie základných práv žalobcu, príčinou ktorých bol výlučne postup a rozhodovacia činnosť namietaného senátu a opakovanie už predtým vytýkaných nedostatkov“. Súčasne zvýraznil, že sa podľa jeho názoru nejedná o prípad podľa § 49 ods. 3 CSP, resp. § 53 ods. 3 CSP, keďže uvedené zákonné ustanovenia sa majú týkať výlučne takých prípadov, kde sudca rozhoduje v iných obdobných veciach spôsobom, s ktorým účastník nesúhlasí (tu poukázal na R 47/1998). Za dôkaz svojich tvrdení v námietke žalobca označil ním uvádzané rozhodnutia ústavného súdu súvisiace s predmetným dovolacím konaním (II. ÚS 291/2021, III. 613/2023, IV. ÚS 664/2022).

5. K uvedenej námietke zaujatosti žalobcu sa dňa 21.05.2024 písomne vyjadrili všetky namietané sudkyne a zhodne uviedli, že k veci nemajú žiaden pomer, strany sporu ani ich zástupcov nepoznajú a v spore sa necítia byť zaujaté.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky v (inom) senáte podľa ust. § 54 ods. 3 CSP, určenom rozvrhom

práce najvyššieho súdu na rok 2024 v platnom znení, posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom (§ 52 v spojení s § 49 CSP) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

7. Podľa ust. § 49 ods. 1, 2 a 3 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. (2) Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. (3) Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

8. Podľa ust. § 52 ods. 1 CSP, strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

9. Podľa ust. § 52 ods. 2 CSP veta prvá, v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť.

10. Podľa ust. § 54 ods. 3 CSP, ak je namietaný sudca senátu najvyššieho súdu, rozhodne o námietke zaujatosti iný senát najvyššieho súdu.

11. K námietke uplatnenej žalobcom v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 20bdo/19/2024, proti sudkyniam tohto súdu, JUDr. Beate Miničovej, JUDr. Ivane Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej, najvyšší súd aj vo všeobecnosti uvádza, že účelom ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

a. k veci (o vzťahu tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je stranou sporu, zástupcom strany, prípadne intervenientom, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne, napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť);

b. k stranám sporu, k zástupcom strán sporu alebo k osobám zúčastneným na konaní (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu k uvedeným osobám charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu, a to tak pozitívneho ako aj negatívneho).

12. Pri posudzovaní dôvodnosti tvrdení o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu je nutné vychádzať zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k sporu, k stranám sporu, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP).

13. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania určitej veci buď, na základe uplatnenia námietky zaujatosti stranou sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP).

14. Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom pritom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

15. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo.

16. Nadriadený súd, resp. senát najvyššieho súdu v zmysle § 54 ods. 3 CSP, môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdý, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Rozhodujúca je teda existencia objektívnych skutočností, ktoré sa musia preukázať, a nie subjektívne domnienky uvedené stranou sporu.

17. V posudzovanej veci dospel o námietke rozhodujúci senát najvyššieho súdu (ďalej tiež „senát najvyššieho súdu“) k záveru, že nie sú dané dôvody pre vylúčenie sudkýň JUDr. Beaty Miničovej - predsedníčky senátu, ako ani JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej - členiek senátu, ktorému bola predmetná vec (sp. zn. 2Obdo/19/2024) opätovne podľa platného rozvrhu práce najvyššieho súdu pridelená na rozhodnutie o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. júla 2018, č. k. 3Cob/139/2017-595.

18. Svoj záver senát najvyššieho súdu u všetkých namietaných sudkýň konajúcich vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024 odôvodňuje tým, že nebola preukázaná žalobcom tvrdená skutočná zaujatosť ním namietaných sudkýň pre pomer k veci a pomer k žalobcovi. Z obsahu predloženého súdneho spisu, námietky zaujatosti, ani z vyjadrení dotknutých sudkýň nevyplýva (v tomto štádiu konania) splnenie zákonných dôvodov uvedených v ustanovení § 49 ods. 1 CSP pre rozhodnutie o vylúčení namietaných sudkýň z konania vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024.

19. Žalobca žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal, že by sudkyne najvyššieho súdu JUDr. Beata Miničová, JUDr. Ivana Izakovičová a Mgr. Soňa Pekarčíková mali pomer k stranám sporu, k ich zástupcom, resp. k prejednávanému sporu, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako dôvod ich vylúčenia z prejednávania a rozhodovania veci v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/19/2024. Z objektívneho hľadiska za taký pomer k sporu/veci nemožno považovať samotnú rozhodovaciu činnosť alebo procesný postup (činnosť ako aj nečinnosť) v celom predchádzajúcom dovolacom konaní, v ktorom JUDr. Beata Miničová zastáva funkciu predsedníčky senátu, ako aj sudcu spravodajcu, pričom JUDr. Ivana Izakovičová a Mgr. Soňa Pekarčíková sú jeho členkami. Samotný žalobca svoju námietku zaujatosti vyvodzuje výhradne z tohto procesného postupu a rozhodovacej činnosti uvedených sudkýň, keď opierajúc sa o závery nálezu ústavného súdu (IV. ÚS 664/2022) uvádza, že išlo o zbytočné prietahy v dôsledku neefektívnej činnosti v dovolacom konaní, ako aj, že ústavný súd (dvakrát) konštatoval porušenie základných práv žalobcu, pričom v tejto súvislosti žalobca sám v námietke zo 17.05.2024 výslovne uvádza - „príčinou ktorých bol výlučne postup a rozhodovacia činnosť namietaného senátu a opakovanie už predtým vytykaných nedostatkov“ (pozn. citované z námietky žalobcu; text zvýraznil senát najvyššieho súdu).

20. Senát najvyššieho súdu rozhodujúci vo veci sp. zn. 5Ndob/17/2024 si je vedomý relevantnej judikatúry ESLP, Ústavného súdu Slovenskej republiky a rozhodovacej praxe najvyššieho súdu o vylúčení sudcov z prejednávania a rozhodovania sporov, resp. o dôvodnosti námietok zaujatosti sudcov. Nepochybne integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu,

spočíva v tom zmarit' hroziace riziko, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca.

21. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

22. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku).

23. Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

24. Vo všeobecnosti obsahom práva na spravodlivý súdny proces je viacero čiastočných práv, ktoré spolu vytvárajú jeho obsah. Jedným z týchto práv je aj právo každého domáhať sa svojho práva na nestrannom súde. Pojmovou zložkou základného práva domáhať sa svojich práv na nestrannom súde je nestrannosť sudcu. Pod pojmom nestranný sudca možno rozumieť osobu, ktorá je nezávislá na prejednávanej veci, stranách sporu, ich právnych zástupcoch v tom zmysle, že je voči nim neutrálna, žiadna z nich nemá apriórne žiadnu výhodu, ani nevýhodu, prednosť, či nedostatok. Je potrebné rozlišovať subjektívne hľadisko nestrannosti, t.z. osobné presvedčenie a správanie konkrétného sudcu v danej veci a objektívne hľadisko nestrannosti, t.z. či sudca poskytuje dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek oprávnenej pochybnosti o jeho nestrannosti (III. ÚS 16/2000).

25. Článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje predovšetkým prístup k súdu a rovnaké právne postavenie účastníkov v konaní pred ním; len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na ochranu základných práv a slobôd v konaní pred súdom (viď napr. III. ÚS 24/2005). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutia v konkrétnej veci boli výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie o veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (III. ÚS 71/97).

26. Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné zdôrazniť, že pri rozhodovaní, či je skutočne daný dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je určujúce to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca má určitý, nie nezaujatý vzťah k sporu alebo k sporovým stranám, zúčastneným osobám, resp. k ich zástupcom.

27. Z podanej námietky zaujatosti v podstate vyplýva, že v súvislosti so zistením zloženia senátu vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, dňa 16.05.2024, žalobca v podaní zo 17.05.2024 uplatnil voči JUDr. Beate Miničovej, JUDr. Ivane Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej námietku zaujatosti spočívajúcu v tvrdení viacerých okolností, ktoré by mali spochybňovať ich nestrannosť pri prejednaní a rozhodnutí veci sp. zn. 2Obdo/19/2024. Z obsahu celého podania žalobcu a odôvodnenia ním uplatnenej námietky zaujatosti vyplýva, že vo svojej podstate sa dôvody námietky týkajú rozhodovacej činnosti, resp. procesného postupu namietaných sudkýň (senátu) v predchádzajúcich štádiách predmetného dovolacieho konania, v ktorých bol úspešný dovolateľ (protistrana žalobcu). To sa však zmenilo v dôsledku vyššie uvedených rozhodnutí ústavného súdu, ktorými bolo vyhovené ústavným sťažnostiam žalobcu podaným práve v súvislosti s rozhodovacou činnosťou a procesným postupom namietaného senátu najvyššieho súdu v predmetnom, aktuálne prebiehajúcim (znovu otvoreným) dovolacom konaní sp. zn. 2Obdo/19/2024. Ani konštatovanie ústavného súdu o nesprávnom právnom názore, či arbitrárnosti rozhodnutia dovolacieho súdu (namietaného senátu) z hľadiska posudzovania prípustnosti dovolania, či už z dôvodov podľa § 421 CSP (v prvom ústavným súdom zrušenom rozhodnutí) alebo podľa § 420 CSP (v druhom ústavným súdom zrušenom rozhodnutí), však nemenia charakter námietok zaujatosti žalobcu ako námietok založených výhradne na rozhodovacej činnosti a procesnom postupe namietaného senátu najvyššieho súdu. Tieto dôvody je preto nevyhnutne potrebné podradiť výlučne pod ustanovenie § 49 ods. 3 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Dôvody uvádzané žalobcom v ním vznesenej námietke teda spadajú pod negatívne vymedzenie dôvodov zaujatosti v zmysle § 49 ods. 3 CSP, pre ktoré namietané sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci vylúčiť nemožno.

28. Súčasne je potrebné uviesť, že už z dikcie ust. § 49 ods. 3 CSP vyplýva, že toto ustanovenie sa týka rozhodovacej činnosti, resp. procesného postupu namietaného sudcu v tom konaní, v ktorom bola námietka vznesená, ako aj v iných konaniach, s výnimkou vyplývajúcou z § 49 ods. 2 CSP (rozhodovanie na súde inej inštalácie, čo sa však netýka sudkýň namietaných v danom dovolacom konaní). Žalobcom predkladaný vlastný výklad § 49 ods. 3 CSP, resp. § 53 ods. 3 CSP a v tejto súvislosti jeho poukaz na judikát R 47/1998, preto nie je v danej veci relevantný. To, že dovolací súd (namietaný senát) žalobcovi v predchádzajúcom štádiu dovolacieho konania vecne nevyhovel (resp. vyhovel protistrane), ani to, ako argumentačne právne odôvodnil svoje rozhodnutia, hoci mu to následne vytkol ústavný súd, netvorí kvalifikované dôvody námietky zaujatosti podľa § 49 ods. 1 CSP, na ktoré súd môže/má prihliadať, keďže v danom prípade žalobca vytyka dovolaciemu súdu (senátu, jeho členom) výhradne rozhodovaciu činnosť, resp. procesný postup v konaní (§ 49 ods. 3, § 53 ods. 3 CSP).

29. Zaujatosť sudkyne JUDr. Beaty Miničovej nemožno vyvodzovať ani zo žalobcom osobitne namietanej okolnosti, že sa vyjadrovala k ústavným sťažnostiam žalobcu a ich dôvody považovala za

neopodstatnené, keďže tak štandardne konala na žiadosť ústavného súdu a v rámci plnenia povinností vyplývajúcich jej z funkcie predsedníčky senátu. Ani táto zákonom predpokladaná činnosť namietanej predsedníčky senátu, či ňou vyjadrený nesúhlas s dôvodmi ústavných sťažností žalobcu, sa nijako nevymyká rámci úpravy obsiahnutej v § 49 ods. 3 CSP, a to ani v spojitosti s tým, že napokon ústavný súd posúdil ústavné sťažnosti žalobcu ako dôvodné. Určujúce je to, že aj žalobcom uvádzané ústavné sťažnosti a z nich plynúce rozhodnutia ústavného súdu sa týkali rozhodovacej činnosti a procesného postupu namietaného senátu v dovolacom konaní. Preto nebola vzhliadnutá dôvodnosť námietok žalobcu o zaujatosti namietaných sudkýň (senátu) v predmetnom dovolacom konaní pre pomer k veci alebo k žalujúcej strane z hľadiska úpravy obsiahnutej v § 49 ods. 1 CSP. To, že doteraz boli vydané tri nálezy ústavného súdu na uvedenom závere nič nemení, keďže každý nález bol ústavným súdom prijatý na základe iných posudzovaných skutočností. Rozhodujúce teda je, že v individuálnych okolnostiach tvrdených žalobcom v ním uplatnenej námietke zaujatosti, neboli senátom najvyššieho súdu rozhodujúcim o tejto námietke, vzhliadnuté žiadne preukázané skutočnosti vymykajúce sa úprave obsiahnutej v ustanovení § 49 ods. 3 CSP a ktoré by predstavovali splnenie podmienok pre vylúčenie namietaných sudkýň najvyššieho súdu podľa § 49 ods. 1 CSP.

30. Senát najvyššieho súdu pri rozhodovaní prihliadal aj na subjektívne vyjadrenia namietaných sudkýň vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, že nemajú žiadny pomer k veci, ani stranám alebo ich zástupcom, ktoré však pre rozhodnutie samotné neboli určujúce. Podstatná je vždy len objektívne preukázaná existencia odôvodnených pochybností o nezaujatosti, a teda vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, z hľadiska dôvodov podľa § 49 ods. 1 a/alebo ods. 2 CSP. V tomto prípade však senát najvyššieho súdu za také dôvody nepovažoval žalobcom namietanú doterajšiu rozhodovaciu činnosť a procesný postup senátu v dovolacom konaní, a to ani z hľadiska existencie nálezov ústavného súdu prijatých vo vzťahu k tejto rozhodovacej činnosti a postupu v konaní. V tomto prípade ide o námietky výlučne spadajúce pod zákonné ustanovenie § 49 ods. 3 CSP, ktoré vylúčenie namietaných sudkýň (senátu) nepripúšťa.

31. Z uvedených dôvodov senát najvyššieho súdu uzatvára a zhrňa, že pri svojom rozhodovaní prioritne vychádzal z prezumpcie nestrannosti konajúcich sudkýň JUDr. Beaty Miničovej, JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej vo veci sp. zn. 2Obdo/19/2024, pričom objektívne dôvody pre spochybnenie ich nestrannosti z hľadiska námietok uplatnených žalobcom nevzhladol. V neposlednom rade poukazuje na to, že každý sudca je profesionál, spôsobilý odosobniť sa pri výkone svojej funkcie a rozhodovať nestranne. Pokiaľ nie je preukázaný opak, resp. nie sú zjavné žiadne konkrétne indície, ktoré budú opaku vážne nasvedčovať, je potrebné vychádzať z premisy o nestrannom sudcovi a neprelamovať princíp zákonného sudcu (teda neodnímať sudcovi vec pridelenú v súlade so zákonom, ani stranám neodnímať zákonného sudcu). Zo žiadnych skutočností tvrdených žalobcom nevyplýva, že by samotné rozhodovanie a postup senátu najvyššieho súdu v doterajšom konaní vo veci samej (aktuálne pod sp. zn. 2Obdo/19/2024), objektívne odôvodňovalo existenciu pochybností o nezaujatosti namietaných sudkýň, teda o ich profesionálnej schopnosti bez predsudku, nestranne, hoci aj opakovane, posúdiť podané dovolanie, o to viac, ak je toto nové posúdenie už determinované závermi ústavného súdu.

32. Keďže z obsahu námietky zaujatosti v spojení s obsahom spisu, ani z vyjadrení namietaných sudkýň neboli zistené žiadne skutočnosti významné z hľadiska ustanovenia § 49 ods. 1 CSP, ktoré by objektívne boli spôsobilé spochybniť ich nezaujatosť a nestrannosť ako členiek senátu, ktorý koná a rozhoduje vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 2Obdo/19/2024, o námietke žalobcu konajúci (iný) senát najvyššieho súdu podľa ustanovenia § 54 ods. 3 CSP rozhodol tak, že JUDr. Beatu Miničovú a JUDr. Ivanu Izakovičovú a Mgr. Soňu Pekarčíkovú nevyhlásil z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.